

POLITYKA ENERGETYCZNA

**W KAMPANII
WYBORCZEJ 2015**

Metodologia

Celem opracowania „*Polityka energetyczna w kampanii wyborczej do Parlamentu w 2015*” jest przedstawienie stanowisk partii politycznych w kwestii polityki energetycznej. Skoncentrowano się na trzech obszarach tego zagadnienia: 1) oceny dotychczasowych prac parlamentu i działań rządu w zakresie polityki energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej, 2) priorytetów partii politycznych w zakresie polityki energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej oraz 3) wizji współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Opracowanie zostało przygotowane na podstawie analizy dyskursu politycznego w Polsce, czyli analizie programów partii politycznych, wypowiedziach ich liderów oraz przedstawicieli w mediach ogólnopolskich i materiałów propagandowych. Pomocniczym narzędziem badawczym była ankieta zawierająca pytania do Komitetów Wyborczych, stanowiąca załącznik do niniejszego opracowania. W sposób jasny, klarowny i systematyzujący umożliwiała ona Komitetom Wyborczym określenie swojego stanowiska w sprawie polityki energetycznej. Większość Komitetów Wyborczych nie uznała za stosowne odpowiedzieć na ankietę lub też udzielały częściowe odpowiedzi.

Zakres opracowania obejmuje wszystkie Komitety Wyborcze zarejestrowane przez Państwową Komisję Wyborczą. Łącznie poddano analizie 15 ogólnopolskich komitetów wyborczych, tj. Prawo i Sprawiedliwość, Platforma Obywatelska, Partia Razem, Partia KORWiN, Polskie Stronnictwo Ludowe, Zjednoczona Lewica, KUKIZ 15', „Nowoczesna”, JOW Bezpartyjni, Samoobrona, KWW Zbigniewa Stonogi, Ruch Społeczny RP, komitet wyborców Grzegorza Brauna „Szczęść Boże!” oraz Kongres Nowej Prawicy. Poglądy poszczególnych komitetów zostały przedstawione w kolejności miejsc na listach wyborczych wylosowanych przez Państwową Komisję Wyborczą.

Wprowadzenie

Kwestie polityki energetycznej, zarówno w debacie przed wyborami do Parlamentu Europejskiego, jak i w wyborach prezydenckich najczęściej sprowadzane były do podkreślania kwestii węgla w bilansie energetycznym Polski. Trend ten zauważalny jest również podczas kampanii wyborczej do Parlamentu – debata na tematy związane z bezpieczeństwem energetycznym została spłycona i ograniczona do kwestii najbardziej

dostrzegalnych przez opinię publiczną. Oprócz dyskusji o roli węgla w gospodarce, do tematów najczęściej poruszanych przez komitety wyborcze należy zaliczyć: problem podejścia do polityki klimatyczno-energetycznej UE, brak strategii polskiej polityki energetycznej oraz konieczność inwestycji w nowe technologie i infrastrukturę przesyłową. Należy zwrócić uwagę, iż niewiele miejsca poświęcono na odnawialnych źródeł energii oraz efektywność energetyczną. Komitety podejmujące w swych programach kwestie dotyczące odnawialnych źródeł energii skupiały się głównie na poparciu dla programów rozwoju energii odnawialnej w Polsce oraz postulowały zmianę ustawy o odnawialnych źródłach energii w kierunku bardziej sprzyjającym prosumetom. Efektywność energetyczna jako cel została ujęta z kolei wprost tylko w programie Zjednoczonej Lewicy. Reszta komitetów w oficjalnych materiałach wyborczych pominęła ten temat – dyskusja o efektywności energetycznej pojawiała się tylko i wyłącznie w odpowiedzi na pytania o stanowiska komitetów w tej kwestii. Stąd też brak jasnych tez programowych, a tylko bieżące reakcje i wypowiedzi.

Skomplikowane i wieloaspektowe problemy polityki energetycznej zawierające w sobie zagadnienia bezpieczeństwa energetycznego, ale również efektywności energetycznej, czy też ubóstwa energetycznego są trudne do komunikowania obywatelom. Złożoność zagadnienia oraz jego wpływ na inne sektory gospodarki oprócz trudności w przedstawieniu podczas kampanii wyborczych wywołuje również liczne kontrowersje związane ze sprzecznością interesów poszczególnych grup zawodowych i reprezentantów różnych środowisk. To jeden z powodów, który spowodował, iż kwestie te są traktowane instrumentalnie, ponieważ mogą one spowodować utratę wyborców. Jednocześnie wyborcy nie są w stanie wymusić na politykach konkretnych długoterminowych deklaracji w sprawie bezpieczeństwa energetycznego, czy węższej polityki energetycznej. Przedstawienie kompleksowej strategii w zakresie polityki energetycznej wymaga dokonania dokładnych analiz, popartych badaniami naukowymi i oceną ich znaczenia z punktu widzenia całej gospodarki oraz innych polityk sektorowych. Wobec tego, temat ten jest ujmowany sektorowo lub znacznie upraszczany, co sprowadza dyskusję do poziomu emocji, a nie faktów. Powoduje to brak merytorycznej debaty o polityce energetycznej, prezentowanie półśrodków oraz doraźnych krótkoterminowych rozwiązań. Jest to znacząca przeszkoda w budowaniu holistycznej strategii działania w zakresie energetyki oraz dążenia do konsensusu w tym zakresie. Sektorowe i krótkoterminowe traktowanie problemu polityki energetycznej zaobserwowane podczas kampanii może mieć wpływ na takie samo podejście

do problemu już po ukonstytuowaniu się nowego rządu i determinować działania w zakresie energetyki w następnej kadencji parlamentu.

Najważniejsze wnioski

- Partie nie zaprezentowały w swoich programach holistycznej koncepcji rozwoju energetyki i sposobów zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
- W dyskusji marginalizowane są kwestie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, a dominują bieżące problemy i wąskie wycinkowe zagadnienia.
- Brak konkretnych rozwiązań dla zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Polski w ramach struktur UE.
- Sprzeczność w podejściu do Pakietu Klimatyczno-Energetycznego.
- Sprzeczności między programami Komitetów Wyborczych, a wypowiedziami kandydatów na posłów.
- Brak konkretów - kształtu miksu energetycznego i drogi do jego osiągnięcia.
- Sporadyczne dostrzeganie związków efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii z bezpieczeństwem energetycznym.
- Pomięcie kwestii ubóstwa energetycznego.
- Praktycznie brak dyskusji o Unii Energetycznej i jej przyszłym kształcie.

I – OCENA DOTYCHCZASOWYCH PRAC PARLAMENTU I DZIAŁAŃ RZĄDU W ZAKRESIE POLITYKI ENERGETYCZNEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Prawo i Sprawiedliwość

- 1) Główna oś kampanii to **krytyka działań rządu wobec sektora górniczego oraz brak realizacji programu naprawczego** i porozumienia ze związkami zawodowymi z 17 stycznia 2015 roku. Zdaniem PiS polityka rządu przyczyniła się do obecnie obserwowanych problemów branży.
- 2) **Renegocjacja** postanowień **Pakietu Klimatyczno-Energetycznego**. Pakiet pojmowany jest jako zagrożenie wzrostem cen energii dla gospodarstw domowych, a zawarte w nim cele mogą obniżyć zdolności konkurencyjne polskiej gospodarki.

Platforma Obywatelska

- 1) Skupienie się na **wykazaniu sukcesów ostatnich lat rządów**, do których zaliczono nową umowę długoterminową na dostawy gazu z Rosji, wprowadzenie polskiego operatora na strategiczny odcinek rurociągu jamalskiego, a także inwestycje w połączenia na granicach polsko-czeskiej oraz polsko-niemieckiej, co pozwoliło na pokrywanie 90% zapotrzebowania na gaz z innych kierunków niż wschodni.
- 2) Przedstawianie zbliżającej się ku końcowi budowy terminala LNG w Świnoujściu jako gwaranta niezależności energetycznej.
- 3) **Poparcie dla celów Pakietu Klimatycznego** wynegocjowanego przez rząd Ewy Kopacz,
- 4) **Warunkowe podejście do polityki klimatycznej UE** – ambitne cele redukcyjne UE nie mogą być realizowane kosztem państw wciąż nadrabiających różnice rozwojowe. Jest to podejście sprzeczne w stosunku do poparcia Pakietu Klimatyczno-Energetycznego, bowiem w kampanii pojawił się postulat dopasowania celów redukcyjnych do polskiej gospodarki.
- 5) Wskazywanie na Unię Energetyczną jako na sukces Polski na arenie międzynarodowej. **Unia Energetyczna jest pojmowana jako jeden z fundamentów bezpieczeństwa energetycznego Polski.** Brak jednak propozycji konkretnego kształtu Unii Energetycznej i stosunku do bieżącego stanu prac w tym zakresie.
- 6) Zauważalna próba rozdzielenia polityki klimatycznej od energetycznej, co jest sprzeczne z wyrażaną przez partię aprobatą dla Pakietu Klimatyczno-Energetycznego.

Partia Razem

- 1) **Aprobata** dla wynegocjowanych przez rząd Ewy Kopacz postanowień **Pakietu Klimatyczno-Energetycznego.**
- 2) **Negatywna ocena stanu infrastruktury przesyłowej** – wskazywanie na dużą skalę zaniedbań, brak nowych inwestycji oraz przestarzałe technologie.
- 3) Podkreślanie **braku przemyślanej polityki rozwoju i polityki energetycznej rządu**, co powoduje brak innowacji nie tylko w sektorze energetycznym ale i innych gałęziach gospodarki.

Partia KORWiN

- 1) Ostra krytyka przyjęcia przez rząd warunków **Pakietu Klimatyczno-Energetycznego. Postulowana całkowita rezygnacja** z tego porozumienia. Zdaniem partii to zobowiązanie, prowadzi do problemów polskiego sektora górnictwa oraz zmniejszania opłacalności wydobywania węgla w Polsce. Pakiet ma szkodliwy wpływ na polską gospodarkę.
- 2) Krytyka importu węgla z zagranicy.
- 3) Rezygnacja z Pakietu Klimatyczno-Energetycznego jest upatrywana jako jedna z recept na zmniejszenie kosztów wydobywania węgla.

Polskie Stronnictwo Ludowe

- 1) Partia deklaruje **poparcie dla polityki klimatycznej UE**, a tym samym dla stanowiska polskiego rządu na łamach UE w tej kwestii. Jednocześnie postuluje zwiększenie wpływu wspólnoty na USA oraz Chiny w ograniczaniu skali emisji CO₂.
- 2) Poparcie dla unijnej polityki w zakresie wspierania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększania efektywności energetycznej.
- 3) **Krytyka** przyjętego kształtu **ustawy o odnawialnych źródłach energii** oraz rozwiązań dotyczących prosumentów jako nie wystarczających.
- 4) Pozytywny odbiór obecnie realizowanych form inwestowania w budownictwo efektywne energetycznie.

Zjednoczona Lewica

- 1) Zdecydowana krytyka działań rządu w kwestiach bezpieczeństwa energetycznego.
- 2) **Krytyka przyjętych przez Polskę celów redukcyjnych** zawartych w Pakiecie Klimatyczno-Energetycznym i sprzeciw wobec polityki klimatycznej UE w obecnym kształcie. Podkreślana jest kwestia renegotjacji porozumienia.
- 3) Poparcie dla działań na szczeblu wspólnotowym w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz zwiększania efektywności energetycznej.
- 4) Obecne przepisy zawarte w ustawie o odnawialnych źródłach energii zdaniem komitetu nie stanowią bodźców do rozwoju energetyki rozproszonej i nie zachęcają

odbiorców indywidualnych do inwestycji w przydomowe instalacje (co podważa jeden z celów wprowadzenia ustawy).

- 5) Działania rządu wobec sektora górniczego oraz plany związane z realizacją styczniowego porozumienia pomiędzy rządem, a górnikiem przedstawiane jako porażka partii rządzącej.

KUKIZ 15'

- 1) Postulat **odejścia** od postanowień **Pakietu Klimatyczno-Energetycznego**. Przyjęte przez rząd zobowiązania są oceniane przez kandydatów jako hamujące rozwój polskiego przemysłu.
- 2) Wyraźnej krytyce poddawana jest polityka rządu wobec Rosji, ze szczególnym naciskiem na negatywną ocenę negocjacji warunków dostaw surowców energetycznych do Polski.

.Nowoczesna

- 1) Skupiono się na **krytyce braku spójnej strategii energetycznej państwa**. W ocenie komitetu brak strategii energetycznej powiązany jest z brakiem spójnej polityki wspierania innowacji.
- 2) Zwrócenie uwagi na połączenie współpracy nauki i biznesu, co może mieć swoje przełożenie również na innowacje w energetyce.
- 3) **Energetyka została uznana za kluczowy obszar działania państwa**, co tym bardziej wymaga sformułowania jasnej i długofalowej strategii dla tej gałęzi gospodarki.
- 4) **Krytyka dopłat do górnictwa**, które powinny zostać zastąpione doprowadzeniem do uzyskiwania rentowności przez kopalnie. Jednak w wypowiedziach popieranie węgla jako istotnego czynnika zapewniającego bezpieczeństwa energetycznego.

II – PRIORYTETY PARTII POLITYCZNYCH W ZAKRESIE POLITYKI ENERGETYCZNEJ

Prawo i Sprawiedliwość

- 1) Główny priorytet partii to **wsparcie dla sektora górniczego** oraz jego rozwój zmierzający do zwiększania ilości miejsc pracy. Sektor górniczy pojmowany jako gwarant bezpieczeństwa energetycznego Polski.
- 2) Dofinansowania dla górnictwa, współlistnienie energetyki i górnictwa – zarówno węgla kamiennego jak i brunatnego.
- 3) Przywiązywanie znaczenia dla roli węgla w gospodarce – zapowiedzi wsparcia dla **technologii opartych na czystym węglu** oraz badań naukowych związanych z rozwojem technologii węglowych przyjaznych dla środowiska. Technologie węglowe mają być jednym z motorów napędowych polskiej gospodarki. Oznacza to de facto uznanie za priorytet rozwoju sektora górnictwa.
- 4) Doprowadzenie do renegecji lub nawet odstąpienia od zobowiązań zawartych w **Pakiecie Klimatyczno-Energetycznym**. Promowana przez UE dekarbonizacja prowadzić ma do stagnacji polskiej gospodarki oraz zaprzepaszczenia szans na dogonienie poziomem rozwoju krajów Zachodniej Europy. Wsparcie dla budowy interkonektorów gazowych z sąsiadami.
- 5) Kontynuacja rozwoju programu energii atomowej w Polsce: 12-13% udziału energii atomowej w miksie energetycznym.
- 6) Stworzenie Ministerstwa Energetyki.

Platforma Obywatelska

- 1) Prowadzenie polityki energetycznej w oparciu o krajowe zasoby oraz we współpracy w ramach Unii Energetycznej.
- 2) Kontynuacja **procesu modernizacji polskiej energetyki** oraz zapewnienie niezakłóconych i tanich dostaw energii elektrycznej i ciepłej odbiorcom przemysłowym oraz gospodarstwom domowym.
- 3) Stworzenie systemu **zachęt do rozwijania energetyki rozproszonej** na użytek gospodarstw domowych rozumianego przez rozwój systemu dofinansowań dla prosumentów.

- 4) Budowa 2000 km gazociągów przesyłowych, zwiększenie pojemności magazynów gazowych do 2 mld m³ oraz realizacja inwestycji w bloki energetyczne o łącznej mocy 5000 MW. Skala deklarowanych nakładów na inwestycje w elektrownie węglowe i gazowe ma mieć wartość 30 mld PLN. Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę związaną z wydobyciem oraz transportem paliw płynnych.
- 5) Kontynuacja programu budowy elektrowni jądrowej w Polsce, ale z większą partycypacją obywateli.

Partia Razem

- 1) Przemysłana restrukturyzacja przemysłu węglowego wobec dostrzeganego przez komitet „uzależnienia” Polski od węgla i zależności gospodarki od cen surowca. Deklarowane podjęcie działań na rzecz dbania o funkcjonowanie kopalń i warunki zatrudnienia.
- 2) **Restrukturyzacja górnictwa powiązana z restrukturyzacją przemysłu energetycznego.** Aktywna rola państwa w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz minimalizacja kosztów społecznych związanych z reformami. Wskazane działania mają być prowadzone w zgodzie z postanowieniami Pakietu Klimatyczno-Energetycznego.
- 3) **Rozwój polskiego potencjału geotermicznego oraz innych odnawialnych źródeł energii.** Fotowoltaika, geotermia i energia wiatrowa mają zyskać znacznie więcej miejsca w polskim misie energetycznym, czemu służyć mają sprzyjające energetyce prosumenckiej zmiany prawne. Rozwój sektora odnawialnych źródeł energii ma być wspierany nie tylko przez zmiany prawodawcze, ale również poprzez inwestycje w sieć przesyłową oraz systemy magazynowania energii. Przedstawione tezy mają pozwolić na dokonanie transformacji polskiego systemu energetycznego.
- 4) **Odłożenie w czasie rozwoju programu energetyki atomowej.** Zdaniem partii obecnie nie będzie konieczne zwiększenie inwestycji w tym zakresie, bowiem nie ma perspektyw na zbudowanie optymalnej kosztowo oraz bezpiecznej elektrowni w najbliższych latach. Program atomowy może stać się istotnym wsparciem dla bezpieczeństwa energetycznego Polski w długiej perspektywie oraz po osiągnięciu znacznie wyższego poziomu technologicznego.

Partia KORWiN

- 1) Jedynym jaskrawo wskazywanym w programie wyborczym postulatem dotyczącym omawianego w raporcie zagadnienia jest odejście od realizacji postulatów zawartych w Pakiecie Klimatyczno-Energetycznym.
- 2) Odstąpienie od wyłączania bloków energetycznych i rozbudowa połączeń transgranicznych.
- 3) Prywatyzacja spółek energetycznych.

Polskie Stronnictwo Ludowe

- 1) Wsparcie dla energetyki konwencjonalnej, **wsparcie dla efektywności energetycznej u odbiorców końcowych** (przemysł, usługi, gospodarstwa domowe) oraz **wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii** wskazywane jako najważniejsze priorytety partii.
- 2) Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych.
- 3) Doprowadzenie do zmian regulacji prawnych obejmujących m.in. ustawy o obowiązek oszczędności energii dla przedsiębiorstw oraz wspieranie efektywności poprzez mechanizmy fiskalne np. ulgi podatkowe dla urządzeń o wysokiej klasie energetycznej.

Zjednoczona Lewica

- 1) **Oparcie polskiej energetyki o dwa filary: odnawialne źródła energii oraz energetykę węglową.**
- 2) Odnawialne źródła energii postrzegane są przez komitet jako szansa dla milionów gospodarstw domowych mogących produkować energię na własne potrzeby, ale również jako sposób na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju i stanu środowiska naturalnego. Ustalenie wiążącego udziału odnawialnych źródeł energii w miksie energetycznym.
- 3) Węgiel może być gwarancją dla bezpieczeństwa energetycznego, ale dopiero, gdy stanie się on bardziej przyjazny dla środowiska.
- 4) **Oparcie polskiego miksu energetycznego na efektywności energetycznej, energii odnawialnej i energii z paliw kopalnych.** Zwrócono się ku maksymalizacji wykorzystywania własnych surowców przy jednoczesnym rozwoju nowoczesnych

źródeł energii, sposobów jej magazynowania i oszczędzania oraz inwestycjach w czyste technologie węglowe.

- 5) Stworzenie sprzyjających ram prawnych i wsparcia konkurencyjności energii prosumenckiej.
- 6) Konieczność znacznych inwestycji w infrastrukturę przesyłową w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii i przystosowania sieci do zmian związanych z rozwojem odnawialnej energetyki.
- 7) Renegocjacja Pakietu Klimatyczno-Energetycznego w kierunku ochrony energetyki, ale jednocześnie z umożliwieniem redukcji emisji dwutlenku węgla.
- 8) **Odstąpienie od budowy elektrowni atomowych**
- 9) **Stworzenie ministerstwa ds. energii.**

KUKIZ 15'

- 1) Skupienie się głównie na Pakiecie Klimatyczno-Energetycznym UE – deklarowane odejście od celów redukcyjnych, bowiem według szacunków komitetu jego realizacja może oznaczać wzrost cen energii o 30% oraz doprowadzić do likwidacji do 2030 roku 90% elektrowni węgla brunatnego w Polsce
- 2) **Wypowiedzenie Pakietu Klimatyczno-Energetycznego postrzegane jako gwarancja niezależności i suwerenności polityki energetycznej.**

.Nowoczesna

- 1) Konieczność **budowy strategii dla polskiej energetyki**, która ma być powiązana z polityką bezpieczeństwa i międzynarodową polityką ochrony klimatu oraz powinna być elementem współpracy transatlantyckiej. Nowa strategia energetyczna połączona z Pakietem Klimatyczno-Energetycznym, ma być szansą dla polskiego przemysłu i gospodarki jako całości.
- 2) **Nowe technologie i innowacje**, które powinny stać się źródłem polskiego wzrostu gospodarczego.
- 3) Deregulacja rynku energetyki.
- 4) Polityka energetyczna ma uwzględniać interesy przemysłu i konsumentów oraz nowe rozwiązania i pozycję prosumentów.
- 5) **Poparcie dla budowy elektrowni jądrowej.**

Samoobrona

- 1) Konieczność określenia strategicznych obszarów, wśród których mają znaleźć się m.in. przemysł surowcowy i wydobywczy oraz energetyka.
- 2) Promowanie odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem biopaliw płynnych.

III – WIZJA WSPÓLPRACY PAŃSTWA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PROBLEM UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO

Zagadnienia obejmujące trzecią część niniejszego raportu zajęły najmniej miejsca w programach partyjnych oraz w debacie publicznej. Niemniej jednak pojawiło się kilka tez, które zostały zaprezentowane poniżej. O ile jeszcze kwestie współpracy państwa z organizacjami pozarządowymi znalazły swoje miejsce w debacie publicznej, tak całkowicie pominięty został problem ubóstwa energetycznego.

Prawo i Sprawiedliwość, które jako istotny element swojego programu wskazało problemy sektora górniczego, konsekwentnie zapowiada podjęcie debaty nad kształtem sektora górniczego. Same prace nad reformą sektora mają odbywać się w drodze rozmów z przedstawicielami związków zawodowych.

W programie **Platformy Obywatelskiej** znalazło się z kolei postulowane włączenie Polskich Inwestycji Rozwojowych, Banku Gospodarstwa Krajowego oraz środków pozyskanych w ramach Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych w program modernizacji produkcji i przesyłu energii jednak zabrakło tam miejsca dla organizacji pozarządowych.

Również **Partia Razem** jako źródła środków, które mają służyć transformacji polskiego systemu energetycznego upatruje fundusze unijne, a dokładnej środki pozyskanie z pomocy celowej UE.

Poziom lokalny w zapewnianiu bezpieczeństwa energetycznego został za to dostrzeżony przez **Polskie Stronnictwo Ludowe, Zjednoczoną Lewicę** oraz komitet **.Nowoczesna**. PSL wraz z Zjednoczoną Lewicą postulują tworzenie programów energetyki prosumenckiej na szczeblach lokalnych. Komitet Zjednoczona Lewica dodatkowo zakłada stworzenie ministerstwa ds. energetyki, które miałoby również aktywnie współpracować z sektorem lokalnym. Najwięcej miejsca poziomowi lokalnemu ze wszystkich komitetów poświęciła

.Nowoczesna. Komitet, którego liderem jest Ryszard Petru, postuluje stworzenie mechanizmów wsparcia państwa dla lokalnych programów bezpieczeństwa energetycznego oraz polityki klimatycznej. Te założenia programowe prezentowane były szczególnie na przykładzie Krakowa, gdzie zdaniem komitetu państwo powinno aktywnie wspierać realizację programów zapewnienia czystego powietrza w mieście i likwidacji smogu.

Podsumowanie

Poza nielicznymi wyjątkami, takimi jak stosunek do reformy sektora górniczego oraz Pakietu Klimatyczno-Energetycznego tematy bezpieczeństwa energetycznego zostały przysłonięte przez debatę na temat reformy systemu podatkowego, dyskusję nad sześciolatkami w szkołach podstawowych, czy problem przyjęcia uchodźców przez Unię Europejską i Polskę. Ponadto, należy zauważyć zróżnicowane ilości miejsca poświęconej wprost w programach wyborczych tematyce polityki energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego. Najwięcej miejsca poświęciły temu zagadnieniu Platforma Obywatelska, Partia Razem, Prawo i Sprawiedliwość, Zjednoczona Lewica oraz .Nowoczesna. Niemniej jednak, tylko Zjednoczona Lewica zawarła w swym programie wprost kwestie dotyczące efektywności energetycznej. Zagadnienia bezpieczeństwa energetycznego w całości zostały za to pominięte w programach komitetów: JOW Bezpartyjni, KWW Zbigniewa Stonogi, Ruch Społeczny RP, komitet wyborców Grzegorza Brauna "Szczęść Boże!" oraz Kongresu Nowej Prawicy. Omawiana tematyka poruszana jest w debacie przez poszczególnych kandydatów wskazanych komitetów, ale brak jest jasnych postulatów programowych. Często widoczne są sprzeczności między programami partii politycznych, czy komitetów wyborczych, a wypowiedziami kandydatów. Oznacza to, iż w programach partii politycznych zauważalny jest brak całościowego spojrzenia na problem polityki energetycznej, i że zagadnienie to nie zostało w należyty sposób przedyskutowane między członkami partii politycznych. Pomysłem większości komitetów wyborczych jest zwiększanie podaży (produkcji energii elektrycznej), a nie ograniczenie na nią popytu przez poprawę efektywności energetycznej. Nie dostrzegane jest zagadnienie konkurencyjności polskiej gospodarki i związku z jej energochłonnością, jak również efektywności energetycznej i jej związku z bezpieczeństwem energetycznym.

Kampania parlamentarna uwidoczniała brak rzetelnej oceny sytuacji w obszarze zmian technologicznych oraz trendów światowych dotyczących sektora energetycznego. Partie

polityczne generalnie koncentrują się na pozyskaniu wyborców na Śląsku, a nie na realnych zmianach, które były korzystne dla całego państwa oraz konsumentów. Śląsk z powodu ilości głosujących tradycyjnie odgrywa istotną rolę w ostatecznym wyniku wyborów w Polsce. Tylko partie o niskim i średnim poziomie poparcia decydują się na prezentowanie radykalnych programów zmian w górnictwie ograniczających zatrudnienie w tym sektorze i to nie w sposób bezpośredni – wynika to z ich programów, a nie deklaracji. Widać, iż politycy zapominają, iż rachunek za głosy górników i energetyków będą płacić konsumenci energii. Praktycznie całkowicie pomijana jest kwestia modernizacji sektora energetycznego poprzez wykorzystanie efektywności energetycznej, z kolei zagadnienia rozwoju energetyki odnawialnej są ujmowane marginalnie. Politycy nie widzą związków kwestii efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii z bezpieczeństwem energetycznym oraz konkurencyjnością polskiej gospodarki. Również jeśli prześledzimy kwestie badań i rozwoju to nie mówi się o zwiększeniu wydatków na: inteligentne sieci energetyczne, zarządzanie energią, magazynowanie energii przywiązując się do tradycyjnego wspierania węgla i jego spalania. Generalnie komitety wyborcze w swych oficjalnych materiałach niewiele miejsca poświęcały problemom polityki energetycznej, w związku z powyższym szczegółowe zagadnienia takie jak np. efektywność energetyczna prawie się nie pojawia. W związku z tym dyskusja w zakresie polityki energetycznej została spłycona i zdominowana przez problem górnictwa, ponadto została potraktowana instrumentalnie jako narzędzie wywoływania emocji i pozyskiwania głosów. Analogiczny problem został dostrzeżony w prezentacji kwestii rozwoju energetyki jądrowej. PO i PiS chcąc wprowadzić to zagadnienie sprowadziło je do dyskursu w kontekście partycypacji obywateli, a nie dyskusji czy atom w Polsce jest potrzebny i jak miałby wyglądać ewentualny polski program atomowy. Ten temat jest szczególnie istotny ponieważ nowy rząd, jeśli zdecyduje się na kontynuację programu będzie musiał wskazać lokalizację elektrowni jądrowej, a to na pewno (biorąc pod uwagę badania opinii publicznej) spotka się z protestami.

Stosunek partii politycznych do Pakietu Klimatyczno-Energetycznego jest co najmniej ambiwalentny. Z jednej strony pojawiają się głosy wskazujące na możliwość wycofania się z polityki klimatyczno-energetycznej z drugiej potrzeby renegotjacji tej umowy. Jednak partie nie wskazują jasno jak to osiągnąć i jakie cele są w tym wypadku strategiczne. Ponadto w samym podejściu do kwestii pakietu w programach partii można zaobserwować sprzeczności (w szczególności w programie Platformy Obywatelskiej). Należy zauważyć, że żadne z ugrupowań nie przedstawiło ewentualnych kosztów odejścia lub

renegocjacji pakietu. Platforma Obywatelska i PSL (partie koalicji rządowej), które zgodziły się na Pakiet bardzo słabo bronią tego porozumienia. Jednocześnie partie polityczne nie przedstawiły żadnego pomysłu dotyczącego Unii Energetycznej oraz konkretnych działań sprzyjających budowie Unii Energetycznej odpowiadającej interesom Polski.

Opracował: dr Krzysztof Księżopolski

Źródła

Dokumenty programowe:

(dostęp 1-13.10.2015):

- <http://www.platforma.org/dokumenty/uchwaly-zarzadu-krajowego/>
- <http://partiarazem.pl/program-wyborczy/>
- http://partiarazem.pl/wp-content/uploads/2015/10/program_wyborczy.pdf
- http://korwin-mikke.pl/blog/wpis/program_wyborczy_/2696
- <http://zjednoczona-lewica.pl/program/>
- <https://ruchkukiza.pl/strategia-zmiany/>
- <https://ruchkukiza.pl/wp-content/uploads/2015/10/Strategia-Zmiany-Kukiz151.pdf>
- http://jowbezparyjni.pl/wp-content/uploads/broszura-nus-webowa_HQ.pdf
- http://nowoczesna.org/files/Kierunki_programowe.pdf
- <http://ruchspoleczynrzeczypospolitejpolskiej.pl/ruch-spoleczny-rzeczypospolitej-polskiej.html>
- <http://www.grzegorzbraun2015.pl/program-wyborczy/>
- <http://www.platforma.org/aktualnosc/42974/program>

Artykuły i wypowiedzi przedstawicieli komitetów wyborczych:

(dostęp 1-13.10.2015):

- <https://www.facebook.com/pisorgpl>
- <http://wybierzpis.org.pl/aktualnosci/slask-to-przyszlosc-polskiego-przemyslu>
- <http://wybierzpis.org.pl/aktualnosci/polska-gospodarka-powinna-byc-oparta-o-nowoczesne-gornictwo>
- <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1342,title,Ewa-Kopacz-chcemy-zwyciestwa-normalnosci-i-zdrowego-rozsadku-nad-fanatyzmem,wid,17901017,wiadomosc.html?ticaid=115be6>
- <http://polska.newsweek.pl/konwencja-pis-i-po-polityczne-starcie-partii,artykuly,370352,1.html>
- <http://www.gloswielkopolski.pl/artykul/8012593,wybory-parlamentarne-2015-co-obiecujaja-nam-dwie-najwieksze-partie,3,id,t,sa.html>
- <http://fakty.interia.pl/raporty/raport-wybory-parlamentarne-2015/aktualnosci/news-beata-szydlo-przedstawila-program-wyborczy-pis,nId,1884477>
- <http://wybierzpis.org.pl/aktualnosci/musimy-budowac-gospodarke-oparta-na-nowoczesnym-patriotyzmie>
- <https://www.facebook.com/PlatformaObywatelskaWarszawa>
- <http://www.platforma.org/>
- <http://komitet.partiakorwin.pl/>
- <http://www.partiakorwin.pl/jkm-w-europarlamentenciu-o-gazociagu-polnocnym/>
- <https://www.facebook.com/partiakorwin?fref=ts>
- <http://natemat.pl/99481,partia-korwin-mikkego-pokazala-zarys-programu-wyborczego-jest-tak-samo-antyunijny-jak-nierealny>
- <http://www.psl.org.pl/>

- http://psl.pl/nowosci/aktualnosci_gospodarcze/stacja_elektroenergetyczna_elk_bis_i_linia_elk_bis-lomza_otwarte/
- http://psl.pl/nowosci/aktualnosci_gospodarcze/gazociag_gustorzyn-odolanow_oddany_do_eksploatacji/
- http://nowoczesna.org/kierunki_rozwoju/polska-w-europie-i-na-swiecie_pdf.html
- <http://jowbezparyjni.pl/>
- <http://jowbezparyjni.pl/zmieniamy-polske/>
- <https://www.facebook.com/PlatformaObywatelska/>
- <http://www.partiakorwin.pl/jkm-w-europarlamentcie-o-gazociagu-polnocnym/>
- <https://www.facebook.com/KongresNowejPrawicy>
- <http://www.latarnikwyborczy.pl/>
- <http://energetyka.defence24.pl/267365.pis-stawia-na-atom-programem-jadrowym-zajmie-sie-resort-energetyki>
- http://gornictwo.wnp.pl/szydlo-rzad-nie-panuje-nad-energetyka-i-gornictwem,255697_1_0_0.html
- <http://wyborcza.pl/1,91446,18961011,eksperci-nowy-rzad-bedzie-mial-malo-czasu-ws-gornictwa.html>
- <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1527974,Barbara-Nowacka-upomnimy-sie-o-kazdego-nawet-najmniejszego-dyskryminowanego-przez-panstwo>
- <http://www.polskieradio.pl/42/3167/Artykul/1527515,Wybory-parlamentarne-2015-Zjednoczona-Lewica-stop-energii-atomowej-w-Polsce>
- <http://www.polskieradio.pl/42/3167/Artykul/1530417,Wybory-parlamentarne-2015-Powstanie-ministerstwo-energetyki-PiS-jest-za-PO-przeciw>
- <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/1529706,Slawomir-Nitras-gazoport-bedzie-glowna-stacja-benzynowa-na-Baltyku>
- <http://www.polskieradio.pl/42/273/Artykul/1529731,Czerwinski-dla-gornictwa-nie-wystarczy-polaczenie-z-energetyka>
- <http://www.polskieradio.pl/42/273/Artykul/1524617,Szydlo-i-Kukiz-na-wiecu-w-kopalni-Brzeszcze-Stawiaja-na-polski-wegiel>
- <http://www.polskieradio.pl/42/3167/Artykul/1524283,Kopacz-zapewnia-wegiel-to-nasza-podstawa-energetyczna-nie-wybudujemy-po-cichu-elektrowni-atomowej>
- <http://www.polskieradio.pl/42/3167/Artykul/1519672,Wybory-parlamentarne-2015-Ryszard-Petru-recepta-na-kryzys-w-gornictwie-prywatyzacja-i-likwidacja-przywilejow>
- <http://www.polskieradio.pl/42/3167/Artykul/1519247,Szydlo-w-kopalni-Bobrek-premier-powinna-dzis-tu-byc>
- <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/1517863,Ryszard-Petru-trzeba-bylo-sprywatyzowac-kopalnie-dwa-lata-temu>
- <http://www.tvp.info/22096739/po-uratowalismy-40-tys-miejsc-pracy-pis-gdzie-mieliscie-gornictwo-powiedziala-bienkowska>
- <http://tvn24bis.pl/z-kraju.74/porozumienie-gornikow-z-rzadem-ruch-kukiz-15-sklada-zawiadomienie,583046.html>
- <http://www.parlamentarny.pl/gospodarka/duda-szydlo-i-kukiz-razem-w-obronie-polskiego-gornictwa,929.html>
- <http://newsroom.salon24.pl/672459,protest-gornikow-w-brzeszczach-a-wraz-z-nimi-szydlo-i-kukiz>